

PANEL RHIANTU CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod rhithwir a gynhaliwyd ar 8 Rhagfyr, 2020

- YN BRESENNOL:** Mrs Annwen Morgan (Prif Weithredwr) (Cadeirydd)
- Y Cynghorydd Llinos Medi (Arweinydd ac Aelod Portffolio dros Wasanaethau Cymdeithasol)
- Y Cynghorydd Alun Mummery (Aelod Portffolio Tai a Chefnogi Cymunedau)
- Y Cynghorydd R. Meirion Jones (Aelod Portffolio dros Addysg, Llyfrgelloedd, Diwylliant ac Ieuenctid)
- Y Cynghorydd Margaret M. Roberts (Pwyllgor Craffu Partneriaeth ac Adfywio)
- Y Cynghorydd Richard Griffiths (Pwyllgor Craffu Corfforaethol)
- Barbara Jones (Cymdeithas Gofalwyr Maeth Ynys Môn)
- Janw Hughes Evans (Pennaeth Nyrsio - Gwasanaethau Plant) (BIPBC)
- Fôn Roberts (Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol)
- Rhys Hughes (Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc)
- Huw Owen (Swyddog Adolygu Annibynnol)
- Gwyneth Hughes (Uwch Reolwr Lles Addysg)
- Keith Walters (Rheolwr Tîm Lleoli Plant)
- Saul Ainsworth (Rheolwr Gwasanaeth Dros Dro – Diogelu)
- Melanie Jones (Rheolwr Integredig – Gwasanaethau Plant)
- Heulwen Owen (Swyddog Cyswllt Addysg Plant sy'n Derbyn Gofal)
- Llinos Edwards (Nyrs Plant sy'n Derbyn Gofal)
- Llinos Williams (Rheolwr Gwasanaethau Tai)
- Marion Pryor (Pennaeth Archwilio a Risg (Ar gyfer Eitem 5)
- Nanette Williams (Prif Archwilydd Mewnol) (ar gyfer eitem 5)
- Ann Holmes (Swyddog Pwyllgor)
- YMDDIHEURIADAU:** Dawn Owen (Swyddog Adolygu Annibynnol) Liz Fletcher (Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr)

Croesawodd y Cadeirydd bawb a oedd yn bresennol i'r cyfarfod rhithwir cyntaf hwn o'r Panel Rhiantu Corfforaethol a chyflwynodd pawb eu hunain. Roedd cyfarfodydd y Panel wedi'u gohirio yn ystod argyfwng Covid-19 ond y bwriad yn awr oedd ail-barhau â chyfarfodydd y Panel yn unol ag amserlen cyfarfodydd y Cyngor.

1 DATGAN DIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Panel Rhiantu Corfforaethol a gynhaliwyd ar 9 Rhagfyr 2019 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

Darparwyd diweddariadau ar faterion sy'n codi o gyfarfod diwethaf y Panel fel a ganlyn -

- Cadarnhaodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol fod cynnydd sylweddol wedi'i wneud i ddiweddarau asesiadau ers cyfarfod blaenorol y Panel ac o'r 99 o blant yr adroddwyd nad yw eu hasesiadau'n gyfredol, dim ond 11 sydd heb eu cwblhau bellach; bwriedir gweithio ar y rhain dros gyfnod y Nadolig. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn anelu at ddiweddarau polisi a chanllawiau o ran amllder asesiadau gyda'r bwriad o gyflwyno polisi drafft i gyfarfod y Panel ym mis Mawrth 2021.

Croesawodd y Panel yr wybodaeth a'r cynnydd a wnaed a nododd y byddai'r polisi a'r canllawiau drafft yn cael eu diweddarau a'u cyflwyno yn y cyfarfod nesaf.

- O ran bod y Gwasanaethau Dysgu a Phlant a Theuluoedd yn mabwysiadu dull ar y cyd o gyflwyno gwybodaeth am gyflawniadau addysgol plant sy'n derbyn gofal, cadarnhawyd a **nododd y Panel** mai'r adroddiad o dan eitem 7 ar yr agenda yw'r adroddiad cydweithredol cyntaf mewn perthynas â chyflawniadau addysgol disgyblion sy'n derbyn gofal yn Ynys Môn yn seiliedig ar ddata o flwyddyn academaidd 2019/20.
- O ran sut y caiff gwybodaeth ei rhannu rhwng lechyd a Gwasanaethau Plant a Theuluoedd a ph'un ai a yw'n cael ei chefnogi gan broses ffurfiol, cadarnhaodd Janw Hughes Evans, oedd yn lle Liz Fletcher, BIPBC yn y cyfarfod hwn o'r Panel, y byddai'n cyfleu'r mater i Liz Fletcher er mwyn diweddarau'r Panel yn y cyfarfod nesaf.
- O ran gwahodd y Gwasanaeth Mabwysiadu i gyfarfod o'r Panel, cadarnhaodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol y byddai'n trefnu gwahoddiad o fewn rhaglen gyfarfodydd y Panel ar gyfer y flwyddyn.

3 GWEITHREDIADAU GWASANAETH YN YSTOD PANDEMIG COVID-19

Rhoddodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol adroddiad llafar i'r Panel wedi'i ategu gan gyflwyniad Powerpoint ar sut yr oedd y Gwasanaethau i Blant a Theuluoedd wedi gweithredu yn ystod y pandemig a thynnodd sylw at y canlynol. –

- Ar ddechrau cyfnod Covid-19, cafodd safonau ymarfer eu hadolygu a'u haddasu i adlewyrchu gofynion cadw pellter cymdeithasol a chyfyngiadau cysylltiedig a olygai nad oedd gwaith cymdeithasol wyneb yn wyneb yn bosibl
- Mae'r holl blant sy'n derbyn gofal gan yr Awdurdod (cyfanswm o 154 ar y pryd ers hynny mae'r nifer wedi cynyddu i 161) yn dod i ofal am nifer o resymau gan gynnwys oherwydd eu bod yn destun gorchymyn llys; efallai eu bod yn byw gyda rhieni maeth, gyda theulu a ffrindiau, gyda'u rhieni neu efallai eu bod yn derbyn gofal mewn lleoliad preswyl. Mae gan bob un ohonynt Weithiwr Cymdeithasol wedi'i neilltuo iddyn nhw a Swyddog Adolygu Annibynnol.
- Lle y bo'n briodol, cadwyd y cyswllt â Gweithiwr Cymdeithasol yn ystod y cyfnod drwy ddulliau digidol – defnyddiwyd Microsoft Teams, Skype, neu negeseuon testun. Mae ymweliadau statudol Plant sy'n Derbyn Gofal wedi parhau i gael eu cynnal, er bod y drefn yn wahanol oherwydd gofynion cadw pellter cymdeithasol, gyda rhai'n cael eu cynnal yn yr ardd. Mae'r amgylchiadau newydd o anghenraid wedi arwain at arferion mwy creadigol.
- Lle y bo'n briodol, cadwyd y cyswllt rhwng y Gwasanaeth ac ysgolion a hefyd gyda chydweithwyr yn y Gwasanaeth Dysgu i sicrhau bod holl blant yr Awdurdod sy'n derbyn gofal yn gallu cael gafael ar liniaduron ac mae'r cydweithrediad â'r Gwasanaeth Dysgu yn ogystal â'r Gwasanaeth Ieuenctid wedi bod yn rhagorol. Lluniwyd cofrestr o blant sy'n agored i niwed ar y cyd â'r Gwasanaeth Dysgu ac roedd hyn yn cynnwys plant sy'n derbyn gofal a oedd gartref gyda'u rhieni.
- Paratowyd pecynnau gweithgareddau a oedd yn briodol i'w hoedran ar gyfer y plant mewn lleoliadau maeth fel ffordd o gefnogi rhieni maeth yn ystod y cyfnod hwn. Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi gwneud mwy o ddefnydd o Gronfa Dewi Sant ar gyfer

y rhai sy'n gadael gofal i ddarparu cymorth, er enghraifft, i'r rhai sy'n gadael gofal sy'n wynebu heriau cyflogaeth ac i brynu caledwedd cyfrifiadurol.

- Paratowyd adroddiadau ar unrhyw faterion a gododd o'r ymweliadau statudol a'u darparu'n fisol i Gyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol/Pennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd.
- Yn yr un modd, addasodd y Tîm Maethu ei arferion gwaith i'r amgylchiadau newydd. Ar y dechrau roedd Gweithwyr Cymdeithasol goruchwylio yn cynnal cyswllt wythnosol â gofalwyr maeth nes bod y gofalwyr maeth yn teimlo'n gyfforddus gyda'r trefniadau newydd cyn lleihau amllder y cyswllt drwy gytundeb. Darparwyd cymorth i bob gofalwr maeth p'un a oedd plentyn/plant dan eu gofal ai peidio ar y pryd. Mewn rhai achosion a lle bo angen, rhoddwyd cymorth un i un er enghraifft i leddfu pryderon am Covid-19. Gwnaed trefniadau lle gallai gofalwyr maeth gysylltu â'r Tîm Maethu i wneud unrhyw ymholiadau gan fod gan yr Awdurdod yr wybodaeth a'r adnoddau i allu darparu'r canllawiau a'r ymateb priodol. Dosbarthwyd rhifynnau o'r Cylchlythyr Gofalwyr Maeth yn amlach er mwyn sicrhau negeseuon clir a chyson.
- Yn yr un modd, darparodd Arweinydd y Tîm Lleoli Plant adroddiad misol i Gyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol/Pennaeth y Gwasanaethau i Blant a Theuluoedd ar unrhyw faterion, pryderon neu bwyntiau allweddol sy'n codi.
- Yn ystod y cyfnod hwn hefyd ac er gwaethaf yr heriau o ran ymateb i Covid-19, parhaodd y Gwasanaeth gyda datblygiadau arfaethedig gan gynnwys Cartrefi Clyd, defnyddio'r fflat hyfforddi ar gyfer y rhai sy'n gadael gofal, a chydweithio â Voices from Care Cymru. Mae gwaith wedi parhau hefyd i ddiweddarau polisïau ac i sicrhau sefydlogrwydd lleoliadau a chynlluniau addysg plant sy'n derbyn gofal.
- Mae'r cynnydd yn nifer y plant sy'n dechrau derbyn gofal yn ystod y cyfnod wedi bod yn gyfyngedig ac yn is na'r disgwyliadau. Er hynny, nid covid-19 oedd achos y cynnydd chwaith - byddai'r rhan fwyaf o'r plant sydd wedi dod i ofal yn ystod y cyfnod hwn wedi dod i ofal, boed pandemig ai peidio. Mae AGC wedi nodi bod y cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yng Nghymru wedi bod yn isel ac mai ymdrechion Timau Gofal Cymdeithasol Plant i gadw plant yn ddiogel a gartref sydd i gyfri am y ffaith na welwyd y cynnydd disgwyliedig. Yn Ynys Môn er enghraifft, mae'r Tîm Teuluoedd Cydnerth a'r Tîm o amgylch y Teulu wedi parhau i weithio drwy gydol y cyfnod.

Wrth ddiolch i Gyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol am y wybodaeth ddiweddaraf, gofynnwyd am ragor o wybodaeth am y cynnydd o ran datblygu rhaglen Cartrefi Clyd a ph'un ai a oedd Covid-19 wedi effeithio ar gynlluniau yn hyn o beth. Roedd y Panel hefyd am wybod a oedd unrhyw agweddau ar y dulliau newydd o weithio wedi gweithio'n dda ac a oeddent yn debygol o gael eu cadw pan fyddai pethau'n dod yn ôl i drefn.

Cadarnhaodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol fod y Cartref Clyd cyntaf wedi'i agor a bod y preswilydd cyntaf yno ac yn setlo'n dda. Er bod y pandemig wedi achosi rhywfaint o oedi o ran symud preswylwyr i'r ail Gartref Clyd, mae wedi agor bellach ac mae'r ddau blentyn oedd i fod i gael eu lletya yn yr eiddo bellach wedi symud i mewn ac yn ymgartrefu yn eu cartref newydd. Mae cynlluniau'n cael eu gwneud ar gyfer y trydydd Gartref Clyd a hefyd trefnwyd bod yr adnodd i ddarparu gofal seibiant i blant ag anabledau yn agor yn y Flwyddyn Newydd.

O ran arferion gwaith, dywedodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol, o ran rhyngweithio â'r bobl y mae'r Gwasanaeth yn eu cefnogi, na all cyswllt o bell gymryd lle cyswllt uniongyrchol a phan fydd amodau'n caniatáu, y bydd arferion gwaith cymdeithasol yn ailddechrau wyneb yn wyneb. Fodd bynnag, mae ymateb i'r pandemig wedi dangos manteision gweithio hyblyg ac o gartref ac mae hefyd wedi dangos, er ei bod yn bosibl parhau i wneud y rhan fwyaf o'r gwaith asesu wyneb yn wyneb ar ôl Covid,

bod modd cynnal rhai asesiadau'n llwyddiannus drwy ddulliau rhithwir. Mae cydweithio â chydweithwyr o wasanaethau eraill a gyda phartneriaid wedi bod yn rhagorol yn ystod cyfnod y pandemig a bydd y Gwasanaeth yn ceisio parhau â'r drefn hon a chryfhau'r cydberthnasau hynny y tu allan i'r sefyllfa frys a thu hwnt. Dywedodd y Rheolwr Integredig (Gwasanaethau Plant) fod y newid i lwyfannau digidol wedi hwyluso'r drefn o gyfrannu i gyfarfodydd rhanbarthol a Chymru gyfan, a bod hynny yn ei dro yn golygu bod llais Ynys Môn yn cael ei glywed yn gryfach ar lefel genedlaethol. Gobeithio y bydd hyn yn parhau ar ôl y pandemig.

Cytunodd y Panel i nodi'r wybodaeth ddiweddaraf a ddarparwyd ynglŷn â chynnal gweithrediadau'r Gwasanaeth yn ystod y pandemig ac i ddiolch i Gyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol am yr wybodaeth.

NI WNAED UNRHYW GYNNIG AR GYFER GWEITHREDU YCHWANEGOL

4 RECRIWTIO A CHADW GOFALWYR MAETH

Cyflwynwyd adroddiad Rheolwr y Tîm Lleoli Plant oedd yn amlinellu'r camau a gymerwyd i gryfhau'r drefn recriwtio a chadw Gofalwyr Maeth ynghyd â chanlyniad y gwaith hwn i'r Panel ei ystyried. Ategwyd yr adroddiad gan gyflwyniad Powerpoint byr oedd yn crynhoi'r prif bwyntiau.

Cyfeiriodd Rheolwr y Tîm Lleoli Plant at yr ystyriaethau allweddol fel a ganlyn –

- Yn 2018/19, nid oedd strategaeth recriwtio a chadw Gofalwyr Maeth Cyngor Sir Ynys Môn yn effeithiol gan nad oedd yn gallu unioni'r anghydbwysedd yn y lleoliadau ar gael â'r angen am leoliadau, gan ddibynnu felly ar ofalwyr maeth yn y sector preifat. Dangosir hyn gan y ffaith mai dim ond 3 chartref maeth prif ffrwd a gymeradwywyd yn 2018/19 er i 133 o ymholiadau am faethu ddod i law yn y flwyddyn honno.
- Er i nifer yr ymholiadau ostwng yn y ddwy flynedd ddilynol (33 yn 2019/20 ac 20 yn 2020/21 ar 26 Hydref 2020), roedd nifer y gofalwyr maeth a gymeradwywyd yn y ddwy flynedd yn uwch - 7 (sydd bellach yn 8 ar gyfer 2020/21 yn dilyn cyfarfod y Panel Maethu ym mis Tachwedd). Y prif reswm am hyn yw bod mwy o recriwtio wedi digwydd a bod hynny wedi arwain at ymholiadau o ansawdd gwell ac o ganlyniad, at gymeradwyo nifer uwch o ofalwyr maeth.
- Elfen allweddol o'r newid cadarnhaol yn y drefn recriwtio gofalwyr maeth fu'r Cynnig Craidd sy'n gynllun marchnata penodol a lansiwyd ym mis Ionawr, 2019 i ddenu gofalwyr maeth newydd. Mae'r cynllun yn canolbwyntio ar yr hyn y gall yr Awdurdod Lleol ei gynnig drwy ei waith ac mae'n sicrhau bod buddion pwrpasol i ofalwr maeth yr Awdurdod sy'n cynnwys gostyngiad o 50% yn Nhreth y Cyngor; parcio am ddim ym meysydd parcio'r awdurdodau lleol ar yr Ynys; aelodaeth am ddim i ganolfannau hamdden Awdurdodau Lleol a 10% o lwfans maethu ychwanegol. Mae'r Cynnig Craidd wedi cael effaith ar y gofalwyr maeth gwirioneddol a recriwtiwyd yn llwyddiannus yn y blynyddoedd dilynol.
- Cymerodd y broses o gymeradwyo gofalwyr maeth, o dderbyn y ffurflen gais hyd at gymeradwyaeth ADM, 307 diwrnod neu 10.1 mis ar gyfartaledd yn 2019. Yr ystod gyfartalog ar gyfer asesiad oedd rhwng 2.6 mis a 17.1 mis gan adlewyrchu rhai anghysondebau a hynny am resymau penodol iawn. Roedd yr amser wedi gostwng i 203 diwrnod ar gyfer 2020 (Ionawr i Hydref 2020) ac nid oedd unrhyw anghysondebau wedi'u nodi. Mae'r Gwasanaeth eisoes wedi cyrraedd a rhagori ar darged y flwyddyn ariannol hon o gwblhau asesiadau ar gyfer 6 cartref gofalwr maeth, gan fod 8 wedi'u cymeradwyo fis Tachwedd 2020 gyda 6 chais arall yn cael sylw yn y system. Gellir priodoli'r llwyddiant hwn i nifer o resymau gan gynnwys y Cynnig Craidd.

- Mae'r gwaith asesu ychwanegol hwnnw'n cael ei wneud gan y Tîm mewnol a gan aseswyr preifat gyda mynediad at yr aseswyr gan ei gwneud yn bosibl asesu cyn gynted â phosibl. Y nod yw lleihau'r amserlen ar gyfer cwblhau pob asesiad Ffurflen F yn y dyfodol o fewn 6 mis ar gyfartaledd.
- O ran swyddogaethau'r Panel Maethu, mae'r Panel wedi addasu'n dda i'r newid mewn amgylchiadau gan gynnwys cyfarfodydd rhithwir ac mae hefyd wedi gofod addasu i newidiadau eraill – o ran ei gymorth gweinyddol, penodi Cadeirydd newydd ac ymddeoliad dau o'i aelodau.
- Ym mis Hydref 2018, adroddwyd i'r Panel Rhiantu Corfforaethol fod gan y Cyngor 23 o gartrefi gofawyr maeth. Eleni mae'r nifer ar y gofrestr wedi codi i 34 - cynnydd o 11 o gartrefi gofawyr maeth mewn dwy flynedd. O ystyried bod rhai wedi ymddeol hefyd yn ystod y cyfnod hwn, mae'n dal i fod yn gynnydd sydyn yn y cyfnod o ddwy flynedd.
- Yn sgil penodi Gweithiwr Cymorth Unigolion Cysylltiedig ym mis Mehefin, 2020 rhyddhawyd gweithwyr cymdeithasol cymwysedig o rai o'u dyletswyddau cefnogi i ganolbwyntio ar asesu a goruchwyllo gofawyr maeth cyffredinol yr Awdurdod. Fodd bynnag, mae'r cynnydd yn nifer yr Unigolion Cysylltiedig (o 19 ym mis Hydref 2018 i 24 heddiw) yn ogystal ag yn nifer y Gofawyr Maeth (o 42 ym mis Hydref 2018 i 58 ym mis Hydref, 2020) yn golygu bod y llwyth gwaith yn parhau i dyfu o ran y gwaith sy'n gysylltiedig â Thîm Maethu Unigolion Cysylltiedig yn enwedig asesu, ac o ran y gwaith sy'n gysylltiedig â chadw (cymorth, hyfforddi a goruchwyllo) Gofawyr Maeth Cyffredinol. Ystyrir mai'r ateb i reoli'r gofynion yn well yw rhannu'r Tîm Maethu yn Dîm Unigolion Cysylltiedig a Thîm Maethu Cyffredinol, llwybr a gymerwyd eisoes gan ddau awdurdod cyfagos. Y rhesymeg yw y bydd gwahanu'r gwaith Unigolion Cysylltiedig oddi wrth y gwaith Maethu Cyffredinol yn lleihau ei effaith ar recriwtio a chadw Gofawyr Maeth Cyffredinol. Y weledigaeth yw dilyn enghreifftiau eraill o rannu'r Tîm Maethu er mwyn gallu canolbwyntio'n llawn ar recriwtio a chadw Gofawyr Maeth Cyffredinol yr Awdurdod er mwyn gallu diwallu anghenion y dyfodol, fydd yn sylweddol yn ôl y rhagolygon.

Diolchodd y Panel i Reolwr y Tîm Lleoli Plant am yr wybodaeth ac wrth groesawu'r cynnydd a wnaed o ran recriwtio gofawyr maeth, holodd beth arall y gellid ei wneud i hybu recriwtio ymhellach a ph'un ai a oedd darpar ofalwyr maeth newydd yn cael eu denu o bob rhan o Ynys Môn o gofio'r pwyslais ar ofalu am blant yn eu cymunedau.

Dywedodd Rheolwr y Tîm Lleoli Plant fod ailddyrrannu gwaith o fewn y Tîm Maethu wedi gwneud gwahaniaeth ac wedi helpu i ganolbwyntio ar agweddau penodol; edrychir ar hyn ymhellach yn y flwyddyn nesaf. Dywedodd fod yr asesiadau a gynhaliwyd yn adlewyrchu ceisiadau o bob rhan o Ynys Môn. Nodir pedwar maes yn y tabl yn Ffigur 2 yr adroddiad sy'n rhoi cipolwg yn unig ac sy'n adlewyrchu'r ardaloedd o ble y daw'r chwe chais sydd ar y gweill, a'r camau y mae'r rhain wedi'u cyrraedd ar adeg benodol. Cadarnhaodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol fod y broses recriwtio yn gyson ar draws yr Ynys ac mai un o'r dulliau recriwtio mwyaf effeithiol yw trwy argymhelliad personol.

Awgrymodd yr Arweinydd a'r Aelod Portffolio dros Wasanaethau Cymdeithasol y dylai'r Awdurdod fanteisio ar gyfnod y Nadolig i ddiolch i'w holl Ofalwyr Maeth am y gwaith y maent wedi'i wneud yn ystod blwyddyn anodd i bawb. Sicrhaodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol y Panel fod y Gwasanaeth yn anfon cerdyn Nadolig yn flynyddol at ei Ofalwyr Maeth ac yn cynnal cystadleuaeth ar gyfer y plant yng ngofal yr Awdurdod i ddylunio'r cerdyn. Eleni bydd y cerdyn yn cael ei anfon yn rhithwir. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn diolch i Ofalwyr Maeth yr Awdurdod mewn bob yn ail rhifyn o'i Gylchlythyr Maethu. Dywedodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol fod Gofawyr Maeth yr Awdurdod wedi gweithio'n arbennig o galed eleni ac o ganlyniad i

gyfyngiadau Covid-19 a'r cyfyngiadau ar weithgareddau cymdeithasol maen nhw wedi bod yn darparu gofal 24/7 am gyfnodau hir. Mae cynlluniau ar y gweill hefyd gyda chymorth grant i ddarparu'r dechnoleg ddiweddaraf i Ofalwyr Maeth yr Awdurdod i helpu gyda chyfathrebu a hyfforddiant gyda'r bwriad o symud rhywfaint o'r ddarpariaeth gymorth i lwyfan digidol.

Cytunodd y Panel i dderbyn yr adroddiad ac i nodi ei gynnwys.

CAM GWEITHREDU: Anfon Cerdyn Nadolig blynyddol at Ofalwyr Maeth yr Awdurdod yn enw Cadeirydd y Cyngor a Phennaeth y Gwasanaethau i Blant a Theuluoedd.

5 ARCHWILIAD MEWNOL - SWYDDOGAETH Y PANEL RHIANU CORFFORAETHOL

Cyflwynwyd adroddiad drafft y Gwasanaeth Archwilio Mewnol ar ganlyniad adolygiad archwilio o swyddogaeth y Panel RhiantU Corfforaethol i'w ystyried gan y Panel. Ceisiodd yr adolygiad sefydlu a oes gan y Panel drefniadau digonol ar waith i gefnogi, goruchwyllo a hwyluso'r Cyngor i gyflawni ei gyfrifoldebau rhiantU corfforaethol. Hysbyswyd y Panel o statws drafft yr adroddiad archwilio fel y'i cyflwynwyd i'r cyfarfod heddiw y byddai angen cytuno arno'n bendant cyn iddo gael ei gwblhau'n derfynol.

Adroddodd y Prif Archwilydd Mewnol fod yr archwiliad wedi'i gynnal ar gais y Prif Weithredwr, Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol ac Arweinydd y Cyngor sydd hefyd yn Aelod Portffolio dros Wasanaethau Cymdeithasol er mwyn edrych ar effeithiolrwydd cyffredinol y Panel RhiantU Corfforaethol. Archwiliodd yr archwiliad bedwar maes allweddol mewn perthynas â threfniadau llywodraethu'r Panel, cadw cofnodion, olrhain gweithredu a rheoli risg. Er bod yr adolygiad archwilio wedi arwain at farn sicrwydd rhesymol ac wedi canfod bod y Panel yn gyffredinol yn gweithredu'n effeithiol a bod ganddo rai trefniadau da ar waith i helpu'r Cyngor i gyflawni ei gyfrifoldebau rhiantU corfforaethol, nododd hefyd welliannau y gellid eu gwneud; byddai'r rhain, pan gânt eu gweithredu, yn mynd â'r Panel i'r lefel nesaf o effeithiolrwydd a dyma'r math o drefniadau sydd, o'u meincnodi yn erbyn modelau paneli rhiantU corfforaethol eraill, yn drefniadau sydd yn eu lle gan baneli a ystyrir yn rhagorol. Codwyd pum mater/risg, ac mae dau ohonynt oherwydd effaith bosibl y risg yn y maes hwn yn cael eu hystyried yn "Fawr". Cytunir ar gynllun gweithredu gyda'r rheolwyr (atodwyd cynllun gweithredu drafft i'r adroddiad) i fynd i'r afael â chanfyddiadau'r meysydd a grynoir isod

- Er bod cyfansoddiad priodol i'r Panel ar y cyfan, nid yw'r Cyngor wedi diwygio dogfen cylch gorchwyl y Panel yn ffurfiol yn dilyn newidiadau i'w gylch gwaith yn 2017. Mae perygl y bydd diffyg eglurder yn gysylltiedig â'r Panel, y bydd yn rhoi sylw i'r materion anghywir, neu'n methu â chyflawni elfen allweddol o'i rôl os nad yw ei gylch gorchwyl yn cael ei ddiweddarau.
- Gall y Panel hefyd elwa ar gynrychiolaeth ychwanegol gan uwch arweinwyr o'r Gwasanaethau Dysgu a Thai. Os nad ydynt yn bresennol, mae perygl y gallai hynny atal effeithiolrwydd y Panel o ran hyrwyddo ac ymgorffori diwylliant o gyfrifoldeb cynhwysol dros rianta corfforaethol.
- Ar hyn o bryd, nid oes gan y Panel gynrychiolaeth ffurfiol gan blant sy'n derbyn gofal yr Awdurdod. Gan fod hyn yn hanfodol i'w effeithiolrwydd parhaus, mae'r Cyngor wedi cydnabod y risg hon ac mae'n cymryd camau i fynd i'r afael â'r mater.
- Mae angen i'r Cyngor gwblhau a chyhoeddi ei Strategaeth Plant sy'n Derbyn Gofal a'r Rhai sy'n Gadael Gofal gan gynnwys ymrwymiad neu addewid penodol i'w blant a'i bobl ifanc sy'n derbyn gofal. Deallir bod hyn yn cael sylw fel rhan o'r gwaith o wella cyfranogiad plant a phobl ifanc sy'n derbyn gofal y cyfeirir ato yn y pwynt bwled blaenorol.

- Gellid gwella fframwaith gweinyddu a llywodraethu cyffredinol y Panel Rhiantu Corfforaethol drwy adrodd yn flynyddol i'r Pwyllgor Gwaith, amserlennu gwaith ymlaen llaw, adroddiadau ac olrhain camau gweithredu. Efallai yr hoffai'r Cyngor ystyried manteision alinio paneli rhiantu corfforaethol a phaneli gwella'r gwasanaethau cymdeithasol yn agosach er mwyn manteisio ar strwythurau llywodraethu presennol yn y maes hwn.

Croesawodd Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol yr adroddiad a chadarnhaodd fod trafodaethau cychwynnol i gytuno ar ymateb i'r cynllun gweithredu, a'i roi ar waith, wedi'i gynnal.

Wrth ystyried yr adroddiad a'i ganfyddiadau, a groesawyd hefyd, roedd y Panel yn cydnabod bod angen iddo ymgysylltu'n fwy uniongyrchol â'r plant a'r bobl ifanc yng ngofal yr Awdurdod y mae'n gyfrifol am hybu eu diddordebau a'u lles yn enwedig i glywed eu barn. Bydd y prosiect cydweithredol gyda Voices from Care Cymru y mae wedi'i gefnogi, yn helpu i ddiwallu'r angen hwn. Er ei fod yn weithgor (ond heb bwerau gwneud penderfyniadau) o'r Pwyllgor Gwaith sy'n derbyn ei gofnodion i'w mabwysiadu, derbyniwyd y gellid gwella'r broses adrodd er mwyn rhoi sicrwydd, ac y byddai adrodd yn ffurfiol i'r Pwyllgor Gwaith drwy adroddiad blynyddol yn effeithiol o ran dod â materion allweddol i sylw'r Pwyllgor Gwaith. Wrth dderbyn y canfyddiadau, roedd y Panel yn hyderus bod ganddo sail i symud ymlaen i fynd i'r afael yn llwyddiannus â'r materion a nodwyd gan yr adolygiad archwilio a gofynnodd am adroddiad ar gynnydd o ran gweithredu'r cynllun gweithredu ar gyfer ei gyfarfod nesaf ym mis Mawrth, 2021.

Cytunodd y Panel i dderbyn canfyddiadau adroddiad yr adolygiad archwilio a'r cynllun gweithredu drafft.

CAM GWEITHREDU: Bod Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol mewn ymgynghoriad ag Archwilio Mewnol yn cyflwyno adroddiad diweddarau cynnydd ar weithredu Cynllun Gweithredu'r Adolygiad Archwilio i gyfarfod y Panel ym mis Mawrth 2021.

6 GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

Penderfynwyd o dan Adran 100 (A)(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 i wahardd y wasg a'r cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol ar y sail ei bod yn cynnwys datgelu gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Atodlen 12A o'r Ddeddf honno ac yn y Prawf Budd Cyhoeddus a gyflwynwyd.

7 ADRODDIAD CYNNYDD ADDYSG PLANT SY'N DERBYN GOFAL

Cyflwynwyd adroddiad ar y cyd gan yr Uwch Reolwr Lles Addysg a'r Swyddog Cyswllt Addysg Plant sy'n Derbyngofal yn nodi cynnydd addysgol disgyblion sy'n derbyn gofal ar Ynys Môn ar gyfer blwyddyn addysgol 2019/20 i'w ystyried gan y Panel.

Arweiniodd yr Uwch Reolwr Lles Addysg y Panel drwy'r adroddiad a oedd yn darparu data mewn perthynas â'r canlynol –

- Canran y disgyblion sy'n derbyn gofal o fewn yr oedran addysg statudol (3-16 oed) ym mlwyddyn addysgol 2019/20 wedi'i rhannu'n garfannau cynradd ac uwchradd.
- Mae cyfradd bresenoldeb ar gyfer plant sy'n derbyn gofal sydd ar lefel gynradd yn dda. Nodwyd bod canran fach o blant sy'n derbyn gofal yn CA3 a CA4 yn cael anawsterau wrth ymgysylltu ag addysg gan arwain at gyfradd presenoldeb is.
- Math a natur yr ymyriadau a ddefnyddir gan ysgolion i gefnogi disgyblion sy'n ei chael yn anodd ymgysylltu ag addysg gan gynnwys darparu cynlluniau cymorth unigol.

- Nifer y plant sy'n derbyn gofal sy'n derbyn eu haddysg mewn ysgolion prif ffrwd mewn awdurdodau eraill am eu bod yn derbyn gofal gan rieni maeth asiantaethau preifat oherwydd nad oes lleoliadau ar gael ar yr Ynys. Mae canran fach o blant yn derbyn gofal y tu allan i'r sir oherwydd anghenion dwys sydd angen darpariaeth breswyl arbenigol. Mae swyddog plant sy'n derbyn gofal yn cyfathrebu'n rheolaidd â'r lleoliad arbenigol y tu allan i'r sir i sicrhau bod y disgyblion yn gwneud cynnydd addysgol priodol yn unol â'u hoedran a'u gallu. Derbynnir adroddiad bob tymor ar gyrhaeddiad addysgol pob disgybl y tu allan i'r sir mewn lleoliad arbenigol a chlywir barn y disgyblion drwy ymweliadau rheolaidd y gweithiwr cymdeithasol.
- Canran y plant sy'n derbyn gofal sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol a Datganiad Cynhwysiant. Mae gan gyfran uchel o blant sy'n derbyn gofal ryw fath o anghenion dysgu ychwanegol sy'n ychwanegol at y trawma o gael eu cymryd i ofal.
- Canran y plant sy'n derbyn gofal a enillodd 5 cymhwyster TGAU neu fwy yn 2019/20 (a oedd oherwydd Covid-219 yn seiliedig ar asesiad y sefydliad yn hytrach nag arholiadau) a nifer y plant sy'n derbyn gofal sydd wedi cofrestru ar gyfer blwyddyn academaidd CA5 ar gyfer 2020/21.

Cyfeiriodd yr Uwch Reolwr Lles Addysg at y system olrhain cynnydd a gyflwynwyd yn 2019/20 i gasglu adroddiadau gan ysgolion ynglŷn â'r holl blant sy'n derbyn gofal er mwyn monitro eu cynnydd addysgol. Er ei fod yn gam i'r cyfeiriad cywir o ran nodi perfformiad a chynnydd, mae'r system yn faich gweinyddol ac mae angen system fwy hylaw. Manteision olrhain cynnydd yw bod modd nodi'r angen am ymyriad ychwanegol, a thrwy wneud hynny, ei ddarparu'n gynt, ac mae ffocws a defnydd o'r grant Plant sy'n Derbyn Gofal yn cael ei gyfeirio at anghenion penodol yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn.

Teimlwyd effaith Covid-19 mewn gwahanol ffyrdd gyda rhai plant sy'n derbyn gofal yn ffynnu oherwydd bod pwysau bywyd ysgol wedi'i ddileu tra bod y cyfyngiadau symud wedi bod yn anodd i blant hŷn ac yn rhwystr i'w rhyddid gan effeithio ar eu hiechyd meddwl a'u cyfleoedd profiad gwaith. Erbyn hyn, mae gliniadur ar gael i bob plentyn sy'n derbyn gofal i hwyluso dysgu cyfunol ond i ganran sylweddol o ddisgyblion, mae dysgu rhithwir yn her oherwydd eu hanghenion dysgu ychwanegol.

Diolchodd y Panel i'r Swyddog am yr adroddiad a'r wybodaeth a gwnaeth bwyntiau ynglŷn â –

- Defnyddioldeb posibl cynnwys data Prydau Ysgol am Ddim yn y gwerthusiad.
- Cyfyngiadau adrodd data ar ei ben ei hun a'r angen i ddefnyddio'r wybodaeth sydd ar gael i nodi tueddiadau neu fylchau ac i gymryd camau ychwanegol lle bo angen i helpu plant sy'n derbyn gofal i gyflawni yn yr ysgol.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc, wrth gadarnhau bod cydweithio rhwng y Gwasanaeth Dysgu a'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn dda, ei bod yn gallu bod yn anodd gwneud cymariaethau yn enwedig gan fod yr amgylchiadau wedi newid cymaint eleni.

Cytunodd y Panel i dderbyn yr adroddiad ac i nodi'r wybodaeth a gyflwynwyd.

NI WNAED UNRHYW GYNNIG AR GYFER GWEITHREDU YCHWANEGOL

8 CYFARFOD NESAF A DREFNWDYD

Nodwyd y trefniadau ar gyfer cyfarfod nesaf y Panel am 10:00 a.m. ar 21 Mawrth 2021.

Wrth gloi'r cyfarfod, diolchodd y Cadeirydd i bawb a oedd yn ymwneud â gofal a chymorth plant sy'n derbyn gofal yr Awdurdod am eu gwaith caled yn ystod blwyddyn heriol iawn.

**Annwen Morgan
Cadeirydd**

DRAFT